

1908. április 30.

9-ik szám.

Szerkeszti Messerschmiedt Géza plebános.

KÖSSÜNK KOSZORÚT SZÉP SZŰZ MÁRIÁNAK . . .

A magyar nép levelei.

Folytatás.

Id. Pilcsák István Esterházy Sask. Canada. márc. 26. . . „Előfizetek a Hajnalra. Másokat is serkentek Esterházyn, Kaposváron. Messzebb helyeken is szerzek megbízható terjesztőket. Nagyra nevelje Isten a kis lapot . . .“ — **Lipták Berta So. Bethlehem, Pa.** márc. 25. . . „A Hajnal igen megtetszett nekem. Küldöm ösmerőseim címét. Tessék nekik is küldeni . . .“ — **Kiss Károly és hat társa Torrington, Conn.** ápr. 14. . . „Hej, de sokat jártam-fáradtam, de még ily lapocskát nem találtam. Meg is rendeli fiatalja-öregje, mert még ily lapot nem olvastak . . . Itt küldök hat új előfizetőt . . .“ — **Tomózi József So. River, N. J.** márc. 27. . . „A Hajnal a mi fáradt lelkünkre igen üdítő hatással van . . .“ — **Auspacher Lajos Cleveland, O.** márc. 23. . . „Előfizetésem alkalmával gratulálok a Hajnal önzetlen fáradságáért. Kérem a mindenható jó Istent adjon a szerkesztőségnek kitartást a nagy munkához, hogy azt a szent zászlót, amelyet az amerikai magyar katolikusok részére kibontott, diadlról-diadalra vihesse. Kell, hogy ilyen derék katolikus folyóiratunk legyen . . .“ — **Pál György W. Detroit, Mich.** ápr. 16. . . „De már ilyen jó olvasmánynak az én házamból hiányozni nem szabad . . .“ — **Kovács Ferenc Woodbridge, N. J.** ápr. 7. . . „Ez csakugyan hajnalpir, de olyan, amely az egekbe mutat utat . . .“ — **Gönczi Lajos Tonchwood Hills, Sask. Canada.** márc. 28. . . „Küldöm barátaim nevét s kívánom, hogy ragyogjon ez a hajnali szép csillag . . .“ — **Széman András és burdosa Toledo, O.** márc. 26. . . „Az ujság igen szép es jó, hát mindaketten megrendeljük . . .“ — **Hajnal István Krebs, Okla.** ápr. 7. . . „Sok lelket megtérít ez a könyvecske. Az Uristen áldja meg. Áldott az a kéz, amely írja. Én nem is hiszem, hogy jó katolikus lehet, aki visszautasítja. Én sokat okulok belőle, mert arany betűvel van írva . . .“

— Folytatjuk. —

Szerkeszti MESSERSCHMIEDT GÉZA plébános Passaic-on, New Jersey.

Published every Thursday by
Rev. Geisa Messerschmiedt
217 Third St. Passaic, N. J.

Megjelen minden csütörtökön.

Subscription Price — Előfizetés
az Egy. Államokban és Kanadában
One Year — egy évre \$1.00
Magyarországon, külföldön
Egy évre \$1.60

Entered as second-class matter March 11, 1908 at the post office at Passaic, N. J.
under the Act of Congress of March 3, 1879.

MÁJUS KIRÁLYNÉJA.

Tavaszi leheletével, az életre kelt természet millió virágainak illatával, madárcák hő imadalával, fenséges húsvéti ünnepek vigasztaló, boldogító érzelmeiben megfürdött lelkünk ki-mondhatatlan szeretetével köszöntünk Téged Május Királynéja, egek ékes lilioma, Megváltónk drága szent Anyja, Boldogságos Szűz Mária!

Koszorúval jövünk feléd, mit mezők virágaiból fontunk. Engedd meg édes szűz Anyánk, hogy letegyük lábaidhoz ...

Ha leszáll az alkony, megkondul a harang, lassan-lassan csapatokban verődnek a hívők — májusi ájtatosságra gyülekeznek a virágillatban — gyertya-fény árjában úszó oltárka köré. Rajta a virágok legszebbje: a szép Szűz Mária. Költők lantjára, festők ecsetjére való gyönyörűséges kép a májusi Mária-ájtatosság. Mily szép, mikor a földi élet mindennapos gondjaival eltelt kifáradt lelkek elmennek édesanyjukhoz, anyai palástja alá futnak ... Örömtől repdeső madárrá változik bennük a lélek, ha rátekintenek. Ki ne érezte volna ezeken a szent estéken, hogy 'szívébe' vigabban csergedezik a vér, hogy lelkében megrezdül a boldogság húrja. Ki ne látta volna,

hogy a szemekből kisugárzik az öröm szent lángja, midőn felzendül az ének :

„Te vagy földi éltünk vezércsillaga . . .

Édes Reménységünk! . . .“

Ember vagy. Istent keresed, ki üdvözítsen, örökre boldoggá tegyen. Ah, de hol lakik Ő? Földhöz, testhez ragadt lelked, hogy tud felemelkedni végtelen Istensége trónusához! De nézd, itt áll előtted **a közvetítő**, emberi teremtmények legnagyobb remeke, leghatalmasabbja a szép Szűz Mária! Anyáddá tette őt a halkokló Jézus Krisztus, mikor letekintett a keresztről mondván: Ember, ime a te anyád. Szeresd, tiszteld őt, Ő Istenhez vezet téged!

Bűnös vagy. Nem mered felemelni szemeidet a végtelen szentséghez; érzed gonoszságodat, mely elszakított téged szerető Istenedtől. Ám érezd, de kétségbe ne ess, mert nézd, itt mosolyog reád a legnagyobb égi pártfogó, a te Szűz Anyád, Mária. Ő oda áll az Isten haragja elé, mely lesujtana feléd. De **Ő könyörög érted**; szent Fiának minden kinját, fájdalmát felhozza, amit te érted szenvedett. Majd azt mondja neki: Ezen két karjaimra, amelyekkel hordoztalak, szivemre, melylyel melengettelek — szerettelek — kérlek édes fiam, Jézusom, irgalmazz e szegény bűnös léleknek, ki téged keres és szeretni akar! Így könyörög érted Szűz Mária . . . így szeret téged . . . Siess hát hozzá!

Szenvedés, fájdalom, bánat dúlja szívedet? Nehéz a keresztes? Sok a gond? Oh te szegény szenvedő lélek! Fuss rögtön Máriához. Panaszold el neki minden keservedet. Ő a **szomorúak vigasztalója**. Majd elmondja neked, amit Ő szenvedett; elmondja nyomorúságát, inségét a betlehemi istállóban, elkeserves bujdosását Egyiptomba; megmutatja neked a sebet, melyet hét-

Szeretetre méltó Anya,
Könyörögj érettünk.

És megvigasztal. Megtanít arra, hogy a legbiztosabb út, mely fel az égbe vezet, az isteni szeretettel, békével túrt szenvedésnek útja és ha vele szenvedsz, vele is fogsz megdicsőíttetni e pár nyomorúlt földi esztendő után az örök boldogság honában . . .

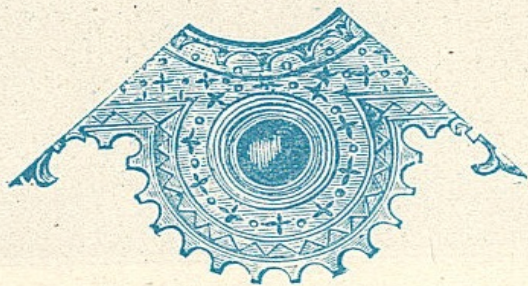
Ez a te Máriád! A tied, bűnös ember!

Mit mondjak még neked, édes szép hazádtól idegen világba szakadt magyar testvérem! Mikor kijöttél, üresen és hidegen talán nem is tudod — de egy drága kincset hoztál magaddal — szivedbe rejtve. **Ez a magyarnak dicső őseitől öröklött vallásos buzgósága.** Tudod-e, hogy ennek egyik gyönyörűsége virága a Mária tisztelete? Te hűtelen lennél a te szép Szűz Máriádhoz, akinek tiszteletét édes anyád ölén tanúltad? Ugy-e nem... ezerszer nem!

Azért, ha megkondul a harang szép májusi ájtatóságra: Jöjj! Jöjj magyar nép. Tégy neki szent fogadást az ének szavaival, hogy:

„Mig bennünk egy ér mozdúl, vagy csepp vér —
Téged híven fogunk mi tisztelni s kegyes jó voltodat
[magasztalni.“

Messerschmiedt Géza.

„Müvelt ember.“

annak fogalmak, szavak, melyeket a világ vagy az ugynevezett korszellem vagy az emberi társadalom egy bizonyos része — egészen máskép értelmez, mint kell. Sok szép hangzású szót felkapnak szüntelen harsognak, de annak a szónak éppen az ellenkezőjét cselekszik. Nemes, szent, gyönyörű eszméket, fogalmakat arra használ a világ, hogy azokkal égbekiáltó bűneit takarja.

Van-e többször hallott jelszó, mint „a szabadság, testvériség, egyenlőség?“ És mit látunk? Azt, hogy a szabadság jelszavával dobálódzók a legdurvább megsértői a szabadságnak. Így volt ez mindig. A legszembeszökőbb példa erre a nagy francia forradalom, mely a szabadság jegyében indult meg s embervérrel itatta a börtönöket, a köztereket. Nekik tehát nem volt szabad meggyőződésüket követni, s aki valamiképp elárulta, hogy másképpen mer érezni és gondolkozni, mint a forradalmi párt: a szabadság nevében nyaktiló alá vitték. Ugyanazon Franciaország, mint államhatalom, a „szabadság“ szép hangzású jelszavával rabolta el azt, ami nem volt az övé: az Egyház javait. „Szabadság“-ot ordítózva kergették ki az iskolából a papokat, apácákat a kórházakból, csukták be a templomokat, tiltották meg még a harangszót is. Látnivaló, hogy ez nem szabadság, hogy itt a világba röpitett s gondolkodni nem tudó emberek félrevezetésére hirdetett jelszó leple alatt a legdurvább zsarnokság üli országát.

Az egyenlőség és testvériség fenséges eszméit a szociáldemokrácia (cucilizmus) bitorolja. „Éljen az egyenlőség!“ kiáltják az osztoszkodásnál; „Éljen a testvériség!“ harsogják, ha leütnek, agyonszurnak, fejbevernek valakit.

Hasonló kezelés alatt áll ez a jelszó: „műveltség“, „művelt ember“. Mai világban nagyon hizelgő dolog, ha azt mondják valakiről: ez aztán művelt ember! Csakhogy a műveltség alatt a világ egészen mást ért, mint a mit ez a szó valójában tartalmaz.

Aki divatos szép ruhában jár, aki szépen tudja rakni lábait, aki keztyűt visel, akinek finom beszédje van, aki két kézzel eszik, szépen tud köszönni, haudujudúkat rebegni, egy pár idegen szót pötyögni, tudományról, haladásról, politikáról beszélni, az mind művelt ember a világ előtt. Hátha még valaki elmondhatja magáról: „ezt én irtam az ujságba!“ Vagy ha valakinek szép könyvei

vannak, vagy ha dreisritt-et jární, zongorán klímprozni tud stb. stb. — Ezek mind művelt uraim és hölgyeim!

Szó sincs róla, hogy az itt felscrott dolgok roszak lennének. Csakhogy nem ez a műveltség. Mert ha igen, akkor az a cirkuszlő, (majd azt mondtam, aki) amely oly keccsen lejtí a valcert, melynek oly szép tartása van, vagy az a barnumi elefánt, amely ügyesen telefonál — az is művelt! Amit a világ műveltségnek nevez — az nem más mint dresszirozás, idomitás. Elismerjük, hogy a társadalmi életre rá kell nevelődni, hogy az emberekkel való érintkezésre nézve sok jó, hasznos, szükséges dolgokat ke'l megtanulni és gyakorolni, de hogy valaki művelt legyen a szó igazi értelmében: ahoz egészen más dolog kell. — Épen az, amit a mai közfel fogás kifelejt, ami nélkül műveltséget még képzelní se lehet. — Mert :

Mi a műveltség? A műveltség a lélek nemessége.

Igen, de ezt csak a hit, a vallás teremtheti meg. Ez tanítja meg az embert a jó cselekedetekre, az erényekre a felebaráti szeretetre, az irgalmasságra stb. — **Vallás, hit nélkül nemes lelki ember s így művelt ember sem lehet !**

A lélek nemességét Krisztus Jézus fejtette ki; az ő világ megváltó isteni eszméi ragadták ki az emberi lelket a pogányság borzalmaiból. Krisztus kereszténysége mutatta meg az ember igazi értékét, emelte fel a lelket a műveltség elképzelt legmagasabb fokára, a természetfölötti rendbe. — Krisztus, hit, vallás nélkül a műveltség puszta figura, üres szó — semmi; — vallástalan, istentelen, hitetlen ember művelt **nem lehet!** Járt legyen ő minden iskolákat keresztül, utazott legyen az egész világon át, tapasztalt legyen a legtöbbet — még nem következés, hogy művelt ember!

Mily nevetségés a tanultságra hivatkozni! A legeslegtudósabb emberek őszintén bevallották, hogy annyi sok esztendei éjszakai virrasztás, fejtörés, buvárcsdás után annyit tudnak, hogy semmit se tudnak. Mert amit tudnak, az elfér egy kalap alatt, de amit nem tudnak, az oly sok, mint csepp a tengerben, csillag az éger. A sok tudás még nem tesz műveltté. Egy magasrangu hivatalnok, kinek már állása is igen sok tudást tételez fel — ült a kávéházban. Egy apáca nyitott be s a vendégektől az árva gyermekek részére alamizsnát kéregetett. Ami „Művelt” urunk ezen olyannyira dühös lett, hogy az apácát arcul csapta. — Köszönöm — mondá könyezve az apáca — ezt nekem adta, most adjon valami alamizsnát a szegény árváknak ! — De nem adott. Amint az apáca kiment, találkozott egy drótos tóttal, ki meglátván az apáca kezében a kollektáló könyvet, szó nélkül vette ki zsiros bugyellárisát és 1 forintot adott az árvák részére! Ki volt itt a művelt ember? A fényes cipőjü, va-

salt nadrágu, gyűrűs kezű ur? Vagy az irni olvasni nem tudó bocs-
koros tót?

A műveltségnek ily (és az igazi) értelmében nem egy falusi
tanulatlan földműves, egy szegény munkás műveltebb (mert ne-
mesebb lelkü) sok tintafogyasztó, frakkos, cilinderes "ur"-nál.
A világ a külső után indul; a szép beszédre, udvarias viseletre néz,
holott a beszéd csak üres szó lehet és amellet, hogy udvariasan
viselkedik valaki—lehet egészen alávaló, durva lelkü ember.

Igazi műveltséget lélek nemességet csak a vallás, a hit szül-
het.

Messerschmiedt Géza.

Kong fölöttünk az utolsó óra . . .

* Jöjj el, jöjj el én Krisztusom. Ne hagyj utolsó órám . . .
Gróf Potocki Ádám galíciai helytartót Lembergben virágvasárnap,
48 éves korában agyonlőtte egy Sicinszky Miroszláv nevű 24 esz-
tendő, elvetemült, kisorosz (rutén) egyetemi diák. A gyilkos bá-
ránybőrbe bujt farkas módjára alázatos kéréssel furakodott be ki-
hallgatásra s tulajdon elfogadó szállájában oltotta ki a helytartó
életét. — Az áldozat vallásos buzgalmáról híres ösrégi lengyel fő-
nemes családból származott. Példás keresztény életet élt. Meg-
látszott halálán is. Bármilyen félelmetes is volt, kiérezett belőle a
boldog kimulás isteni jutalma. Elmondjuk, hogyan: A gyilkos alig
pár arasznyira állott áldozatától, szemtől-szembe. A legujabb faj-
tájú, a legöklőbb revolverrel ötször lőtt rá. Csak egyszer hibá-
zott. Négyszer halálosan talált. És lám, a helytartó mégsem halt
meg tüstént. Még harmadfél órahosszat élt. Mindvégig ép eszénél
maradt. Hogy utolsó órája ütött, tudta. Ezért aztán, mikor dokto-
rért futottak, azt mondta: **Inkább papot hijjanak. Keresztény lé-
temre nem félek a haláltól!** Aztán töredelmesen meggyónt, meg-
áldozott. Majd, hű sáfár lévén, urának királyának, I. Ferenc József-
nek küldte meg a gyors dróton utolsó üzenetét imígyen: **Meghalok,
mint Felsőged sirig hű szolgája.** Akkor ágya köré gyűjtötte felesé-
gét nyolc gyermekével. Valamennyit egyenkint megáldotta. Hit-
veséhez bucsuztában így szólt: **Te voltál életem napja és boldog-
sága . . .** Arra is maradt ideje, hogy testamentumát tollbamondja.

Még barátjaitól, jó embereitől is elköszönt utoljára. Noha balszemét keresztülfúrta a golyó, mindkét szemére tisztán látot. Mikor minden dolgát rendbe tette, fájdalom nélkül, csöndesen elszenvedült az Urban. Így bocsátja el Isten az Ő szolgáját békességben. Így mutatja meg Krisztus már e földön, ki az Ő Atyjának áldottja . . .

¶**Távozzatok tőlem átkozottak az örök tűzre!** A gyilkos diákot maga a kisorosz nép, amelynek ivadéka volt, megtagadta. Kebeléből kivetette anyjával együtt. Mert ez a női vadállat szintén bujtogatta a fiát szörnyű tetteire. De még segítette is annak elvégzésében. Mikor a bűntevőt elfogták, azt mondta : Nem bánom, amit tettem. Tndom, hogy fölakasztnak . . . Bizony ugy is lesz, érdeme szerint. Mit érez majd ez a gonosztevő, amikor szemébe ötlük a hóhér kötele? És mit érez majd az az anya, ha fiát bitófán látja ? Szörnyű még csak elgondolni is. Hát még milyen rettenetes lesz majd az ő ítéletük a másvilágon ! (h.)

MIRE VALÓ...

Az amerikai beláthatatlan prairek egyikén (prairie-prér, mező, embermagasságú fűvel benőtt rétság) — száguld az expressz. Napokig utazhat az ember míg élőlényt vagy várost talál. A vasuti kocsiban csak két személy ül. Egy drága gyűrűkkel, nehéz aranylánccal diszitett, elhizott bisznisz-men , aki melleleg erősen szabadgondolkozó és egy hatalmas erejű vállas, tagbaszakadt munkás. Mindkettő saját gondolataival elfoglalva bámúl ki az ablakon. Tizenkét órai repülés után egyszerű fabódé előtt megáll a vonat. Városnak, házaknak nyoma sincs. Egy katolikus pap áll ott a megálló hely ajtaja előtt. Szabadgondolkozó utasunk észreveszi és dühében így kiált fel: „Ez már mégis szörnyőség, ezekkel a fráterekkel mindenütt ke'l találkoznia az embernek. Ugyan barátom, fordult tovább a másikhöz: mondja meg hát, mire valók ezek a naplopók?” A kalauz ez alatt leadván jegyzeteit jelt ad s a vonat tovább robog. Ezt várta a munkás. Odaáll a szabadgondolkozó diszitett potroha elé s így szól: Uram, a hivatalos személyeken kívül csak mi ketten utazunk. Most azt mondom önnek, adja ide pénzét vagy leütöm mint egy kutyát és kidobom az ablakon. Erre hatal-

masan megszorította a papot csufoló „úr” torkát. Alig volt szusza, hogy kimondhatta: „De barátom, hiszen nekem nincs pénzem” — Hazudik — felel a munkás. Magam láttam, mikor a memphiszi bankban saját csekjére felvett harmincezer dollárt. Ide vele. — A különféle színeket játszó úr leolvasta neki a 30,000 dollárt. Munkásunk elvette, ismét megolvasta s aztán szépen visszaadta neki. Uram, — szólt — így akartam megfelelni az ön komisz, durva lélekre valló kérdésére. Mert jegyezze meg, hogy élete kezemben volt. A praire füve alatt rohadhat volna el, ha megölöm. De nem tenném az egész világért sem. Mert mikor még gyermek voltam, iskolába jártam, az a pap tanított meg engem arra, hogy szeressem az Istent, szeressem felebarátaimat, kárt ne tegyek senkinek. Járjak az erény utján. Fogja, itt a pénze, és tanulja meg, hogy mire való a pap.

(M. G.)

T Á R C A.

A BÜVÖS ENYHE...

A bűvös, enyhe tavasz hajnalon
Elsőnek ébred a harang virág,
S hogy áhitatra keltse hiveit :
Megcsöngeti harmatos kelyheit
És regg-imát susog a lombos ág,
A lombos ág, a rengő lombos ág.

A kis virág lehajtja fejét mind,
S mint illat száll a szép harmónia.
És míg a harang csengése hallik,
A fehér rózsák mind csak azt zengik:
Üdvözlégy óh szent Szűz Ó Mária,
Óh Mária, Üdvözlégy Mária.

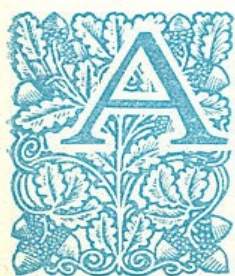
B. Büttner Lina.

„TALITA KUMI.“

A „Hajnal“ számára írta : **Kubek Emil** görögkatholikus plébános.

Vége.

bent levők, kik a Názárethi belépését egykedvűleg, felindulás nélkül nézték, e szavakra feléledni látszanak.

„Nem halt meg?“ Mondja Jairus egyik paptársa. „haha . . . halljátok a népámitót? . . . Igen, aluszik, de a halál örök álmával. Mit keressz itt, mit akarsz te az Ur szolgájának házában?“ És ennél még keményebb szavak is hangzanak el a jelenlévők ajkairól. Jézus azonban nem válaszol, s nem is tekint a káromlók felé. De a rabnő, a halott leányka dajkája, térdein oda csuszik Jézus lábaihoz s mintha bocsánatát kérné a sértésekért, a teljes bizalom hangján mondja :

„Oh, Uram, én láttalak csodákat mivelni, láttam irgalmadat bénákkal, vakokkal szemben, oh Dávid fia, aki vissza adtad a vakon születettnek a napvilágot, oh Mester, add vissza e gyermeknek is az élet világát!“

„Leányom, nagy a te hited, történjék a te akaratod szerint.“

És Jézus kiutasítja a bentlevőket, kivéve a leányzó atyját, anyját és öreg dajkáját és a kik vele valának, t. i. Pétert, Jakabot és Jánost, a tanítványait, oda lép az ágyhoz, megfogja a halott leányzó kezét, szemeit ég felé emeli, testén kifejezhetlen magasztosság ömlik el, arca fölragyog s aztán kissé lehajlik a halott fölé . . . Oh ez csak egy pár pillanat alatt történt, de e pár pillanat örökkévalóságnak tetszik: az ágynál álló Jairus térdei megcsuklanak, csak nagy erőfeszítéssel tarthatja fenn magát lábain, — az anya merően szegzé szemeit Jézusra s bennök az örület fénye lobog, a kétségbeesés, a remény, az öröm változata, — a rabnő pedig, még mindig térdelve, fejét a szoba szőnyegébe temeti, teste vonaglik, föltekinteni nem mer: mintha valami túlvilági hatalom lenyűgözte, leszögezte volna s fogva tartaná őket, mintha valami borzasztónak hallatlannak kellene történnie, — még magok az apostolok is, lehorgasztott fővel, meggörnyedve, valami titkos erő hatalma alatt, nézik mesterök minden mozdulatát . . . és Jézus megnyitja ajkait és megszólal, csöndes, de csengő, parancsoló hangon: „**Talita Kumi**“ (azaz „leányzó kelj föl“) és . . . és a halott azonnal fölnyitja szemeit, nagyot — mélyet sóhajt, a vér szemmelláthatólag csörgedezni kezd ereiben, arca kipirúl, szemei fölragyognak, széjjel tekint a szobában levő-

kön s végre belenéz a Názarethi arcába és szemeibe és ennek kezét ajkaihoz szoritva, boldogan fölsír és teljes egészségben leugrik ágyáról, ráhajlik anyjára, majd egy szökkenéssel atyjához ugrik, keblére pihenteti fejét, utóbb meg leborul a dajkája mellé, aki már akkor újból Jézus lábainál hever és a gerlegalamb turbékolásához hasonló hangon örömmel föl-föl sír, majd meg az üdvözültek boldogságával fölnevet a halottaiból rőtámasztott leányka!

Mind ez egy perc műve volt, de milyen percé? A végtelen boldogság, a kifejezhetlen hála perce, Jairus, az atya, mintha szavát veszítette volna, némán borúl oda leányához, Jézus lábaihoz, könnyeivel áztatja azokat és csókjaival borítja el, az anya is csak sirni tud, — a leányka meg közöttük, mint egy égből alászállott angyal, aki a boldog szülők, végtelen háláját jött bizonyítani és megpecsételni és csak a rabnő képes még a szóra:

„Oh Úram, oh Megváltom!“ s újból földre borúl, arcát kezeibe temetve!

Chinai névirás.

A. Henninghaus

韓至敬

張

伯

祿

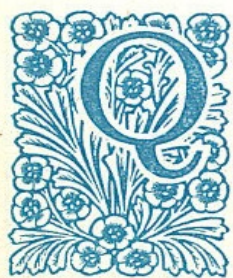
兗

州

府

1. (Felső vízszintes irás) **A. Henninghaus** chinai hypaepai püspök. — 2. (Függélyes irás balra) **Peter Chang** chinai pap. — 3. (Jobbra) **Jenchon Fu**, a püspök rezidenciája neve.

A LELKIISMERET.

olaszország Livornó városában az idei esztendő márciusa végén egy lerongyolódott, koldusforma öreg ember vánszorgott a rendőrkapitányságra, ahol azzal a furcsa kéréssel hozakodott elő, hogy tartóztassák le menten. Szemük-szájuk elállott a kapitányság embereinek. Egy darabig azt hitték, eszelőssel akadt dolguk. Ám a megviselt aggastyán értelmesen megfelelt minden kérdésükre. Megmondta a nevét, azt is, hogy hol lakik s azt is, hogy 64 esztendős. Aztán töredelmes bűnvallomást tett.

— Ezelőtt 17 esztendővel, 47 éves koromban Franciaországban betöréses lopás, meg rablás büne miatt tömlőre vetettek. Mikor hosszú idő multán letelt a büntetésem, kitiltottak az országból. Mit volt mit tennem, visszatértem hazámba. Szülővárosomban, Livornóban rokonaimnál éltem kegyelemkenyéren. Atyámfiái lassan-lassan mind elhaltak. 1904-ben aztán magamra maradtam. Már ekkor mégis volt mit a tejből aprítanom. De takarékosan akartam élni, hogy összekuporgatott garasaim el ne fogyjanak halálos-holtomig. Így hát csak hónapos ágyat béreltem egy öreg házalónál. Ugy az én időmben lehetett. Egy fődél alatt, egy szobában laktunk-háltunk, de örökös veszekedésben éltünk. Sehogyssem állhattuk, nem szenvedhattuk egymást. Csodák-csodája, öreg cimborám egyszer — az 1905-ik év tavaszán — mégis itallal vendégelt meg. Kötve higgy a komának, gondoltam magamban! Sokat próbált vénember létemre észre is vettem tüstént, amint a harmadik pohár után — nyilván azt hitte, már föltettem az Orbán süvegét — mérget kevert a boromba. Ugy tettem, mintha nem látnék semmit. De egy csöppöt sem ittam attól fogva. A boszuállás ördöge elvette az eszemet. A helyett, hogy máshol kerestem volna szállást, két nap mulva kamatostul visszafizettem a kölcsönt lakótársamnak. Kénes gyújtót beáztattam pálinkába s megittattam vele. Hamarosan görcs fogta el, összerogyott, aztán bevitték a kórházba, ahol harmadnap ki is terítették a ravatalra. Egy öreg emberrel több, vagy kevesebb — ki bánja. A házaló halálán sem tanakodtak sokat. Szegényesen elföldelték a kórházi ingyensirok között . . .

Három esztendő mult el azóta. Senki sem tudja bűnös titkomat — de nekem még sincs nyugtom. Se éjjelem, se nappalom. Nem ehetem, nem nyughatom, nem alhatom. Kivált az éjszakáim rettenetesek. Minden éjjel megjelenik ágyam előtt a meggyilkolt

házaló és megfenyeget csontos, sárga ujjával. Már több misét mondattam a lelke üdvösségéért. Alamizsnát adtam a szegényeknek, hogy imádkozzanak a megholt örök nyugodalmáért. Mindhiába. Mihelyt álomra próbálom lehunyni a szememet, csak ott terem mellettem a hazajáró lélek. Azt követeli, szenvedjek, bűnhődjem, vezekeljek halála miatt már itt a földön is.

Nem birom ki tovább. Csukjanak el, vagy vegyék el akár az életemet. Mindent elszenvedek. **Csak a lelkiismeretem furdalásától szabadítsanak meg . . .**

Mikor pár óra múlva rázárták a tömlöc ajtaját, egy-kettőre mély álomba merült a megtért bűnös a börtön kemény deszka-ágyán. Másnap hálálkodva emlegette a tömlöctartónak, hogy három esztendeje nem voltak olyan nyugalmas órái, mint amióta vezeklő lélekkel eszi a rabkenyeret . . .

— — — — —
 Most történt. Alig néhány hete. Nagy európai ujságok adták hirül. Köztük magyar lapok is. Bennük olvastam magam is . . .

Mondhatja-e még valaki ép, józan észszel, hogy: **nincs lélek, nincs lelkiismeret, nincs örökélet és — örökkárhozat?** Nem! Csak az esztelen mondhatja szívében . . .

(h.)

KRÓNKA.

∴: **Püspök és ami olvasóink.** Dr. Henninghaus Ágoston német származású chinai püspöknek, meg a velejárt Chang Péter nevű vérbeli chinai papnak kezeírását, régebben tett ígéretünkhöz képest közre adjuk lapunkban. Ákom bákomnak látszik, de mikor egyszer ilyen a betüvetés arrafelé! Ugy nézzetek rá, hogy amíg tinta alul ólomba metszettük s a nyomtató gépbe tettük — nagy sora van ám annak — sok pénzünket kóstálta. — **A püspök papjával együtt Isten áldását kéri a Hajnal íróira, olvasóira.**

** **Visszatérések.** Passaicon, (N. J.) ez idei húsvét másodnapján Csika Irma visszatért a katolikus egyház kebelébe. A hitvallást a szokásos ünnepségek keretében Messerschmiedt Géza plébános kezeibe tette le.

‡ **Krisztus igaz hitén . . .** Goldschmied Lajos, rábapordányi huszesztendőz zsidó ifjút a mc adooi (Pa.) templomban húsvétvasárnap megkeresztelte Csizmadia Pál plébános.

||| **Mária gyermekei.** Gyönyörű ünnep folyt le március utolsó vasárnapján Rómában Szent Péter templomában. Az örök város összes Mária-egyesületei mutatták be hódolatukat X. Leo pápa Őszentségének. Remek és festői volt a kép . . írja e newarki Monitor római tudósítója — midőn több mint tizezer gyermek vonult be különféle zászlók alatt a hatalmas templomba. Az óriási templom csakhamar megtelt. Az ünnepi misét maga a pápa Őszentsége mondta, miközben a tizezer Mária-gyermek imádkozta hangosan a rózsafüzéft . . .

† **Gyümölcsöző tőke.** A milyen igaz, hogy sok ember a mások vérén hizik, halomra gyűjti a pénzt, a kincseket, míg ezer — meg ezer embertársának kenyérre sem jut, — ép oly tévedés azt hinni, hogy minden gazdag ember lebunkózni való népnyzó, amint azt a szociáldemokrácia hirdeti. A jogosan szerzett vagyon használatát a katolikus hitelvek nagyon szépen dirigálják. Valóságos buzgó gazdagok ezeket — milliókat áldoznak a közjóra; templomokat, kórházakat, iskolákat emelnek. Ugyan honnét van Magyarország rengeteg temploma? Honnét vannak a hatalmas közintézetek? Ezek mind nagylelkű gazdagok bőkezűségét dicsérik. Itt, a dollárok hazájában sem mulik el egy hét sem, hogy valamelyes nemes adakozásról hirt ne hozna, (persze nem a cüclista, hanem) a katolikus sajtó. Legujabban egy philadelphiai nő, aki nem óhajtja nevét a nyilvánosságra hozni, százezer dollárt ajándékozott egy katolikus nőnevelő iskolára. Más adakozó Mr. Petrys newyorki milliomos, ki szintén százezer dollárral járult a chicagói katolikus szegények házára. (m.)

☪ N A P T Á R. ☪

Május 3. Vasárnap. Szent kereszt feltalálása. Azon szent kereszté, melyen ami Urunk Jézus Krisztus üdvösségünkért gyalázatos halált szenvedett. — A zsidók Krisztus szent keresztjét a két latoréval együtt közel a szent sirhoz egy mély gödörbe vetették. Szent Ilona császárné, Nagy Konstantin anyja kutatta ki a helyet, ahol a kereszt állott. Minthogy Krisztus Urunk halálától az ideig több mint 300 esztendő telt el, a szent keresztet csak hosszas munka és fáradság után találták meg. Ugyanazon helyen volt a felírás és a két lator keresztje is. Mind a három kereszt teljesen egyforma lévén nem tudták, melyik Jézus keresztje. Végre Szent Makárius jeruzsálemi püspök tanácsára próbát tettek, azon erős hitben, hogy a nagyfontosságú esemény igazságát az Isten csoda által fogja bebizonyítani. Úgy is történt. Két halott támadt fel azonnal a Jézus keresztjének érintésére és egy-egy halálosan

beteg asszony rögtön visszanyerte egészségét. A másik két keresztnél semmit sem tapasztalván, nyilvánvalóvá lett, melyik Jézus keresztje. Szent Ilona császárné ezen a helyen pompás templomot építtetett. A kereszt egyik felét itt helyezték el, a másikat Rómába vitték. A kereszt kisebb részecskéiből a világ különféle részeibe szétküldöztek.

Május 4. Hétfő. Özvegy szent Monika. Az anyai szeretet ragyogó példája. Szakadatlan imádsága és sok könnyhullatása nyerte meg azt, hogy fia Ágoston az eretnekségből és gonosz életéből megtért. Szent Ágoston a megtért fiú, mély bölcsesége, szent élete, remek iratai folytán az egyház nagy tudósai közé soroztatik.

Május 5. Kedd. Ötödik Pius pápa. A keresztény hit védelmezésére s az akkor uralkodó eretnekségek kiirtására sok üdvös és hatásos intézkedéseket tett. Az ő pápasága alatt történt a híres lepantói győzelem, melyet a felszólítására összegyűlt keresztények arattak a pogány törökön. Ez a diadal alapja a Győzedelmes Mária vagy a Szent Olvasó ünnepének, melyet októberben tartanak.

Május 6. Szerda. Olajba főtt Szent János. Szent János Krisztus Urunk kedves apostola, Dioklecián pogány császár előtt bátran vallotta magát kereszténynek. A császár forró olajjal telt kádba vettette, de az nem ártott neki. — E napon üljük Damaszi Szent János hitvalló emlékét is. E szent arról nevezetes, hogy a szentek képeit és ereklyéit gyalázó és pusztító eretnekek ellen több levelet és könyvet irt, mely által a szent képek és ereklyék tisztelete mély gyökeret vert a hithű katolikusok szívében. (1750. év.)

Május 7. Csütörtök. Szent Szaniszló püspök és vértanú. Mint krakkói püspök sokszor megdorgálta II. Boleszláv lengyel királyt erkölcsstelen gonosz életéért. A király ezen haragra lobbanva, a szent püspököt mise közben megtámadta és fejét kardjával kettéhasította.

Május 8. Péntek. Szent Mihály arkangyal . . .

Május 9. Szombat. Nazianzi szent Gergely püspök. Az isteni titkokban felette jártas hirneves hittudós. Minden gondjait az igaz hit felvirágztatására s az akkor elhatalmasodott ariánus eretnekség kiirtására fordítá. Született 300-ban. (m.)

Tartalom.

Mai számunkba közleményeket irtak: **B. Büttner Lina** katolikus író, dr. **Helvey Lajos**, **Kubek Emil** mahányi plébános és **Messerschmiedt Géza** passai plébános.

Ügynökeink.

Bridgeport, Conn. Blozson János, Serföző János. — Cleveland, O. Bodig József, Dósa Pál. — Dayton, O. Bartos János. — Detroit, Mich. Oszkó Gyula, Szép Antal. — Fairport, O. Szilágyi Jenő. — Johnstown, Pa. Medve József. — New Brunswick, N. J. Fülöp Lajos. — Passaic, N. J. Kucsera János, — Scranton, Pa. Sággi Lőrinc. — So. Betlehem, Pa. Konyár János. — Throop, Pa. Kovács Sándor. — Toledo, O. Danykó József, Székely Bálint. — Torrington, Conn. Kiss Károly. — Trenton, N. J. Gura Dániel, Szmoliga Béla. — Wharton, N. J. Gornyczkó János.

HIRDETÉSEK,

Mrs. F. Rowinski 51. Monroe St. Passaic, N.J.

Temetkezési és Bebalzsamozási Intézete. Kocsik temetésekre, esküvőkre, betegek részére, kirándulásokra, diszmenetekre - éjjel-nappal kaphatók. - **Telefon: 396. L. 1. Passaic.** - Jutányos árak!

MOSKOVITZ EMIL

:: :: 182. SECOND STREET PASSAIC, N. J. :: ::

A legkitünőbb, legtartósabb és legcsinosabb bútorok raktára. — Különösen berendezve a magyarság igényeire. Mindennemű házi tárgyak; párnák stb. — Közkedvelt bevásárlási forrás.

: Farmok eladók. :

Első osztályú földek. Fölvilágosítást ad:

E. Szilágyi 202. B. Fairport, O.

...Balson Magyar Gyógyszertára...

„A Megváltóhoz.“

Óhazai gyógyszerek! ~ ~ ~ Óhazai gyógyszerek!

Ha gyorsan vissza akarja nyerni egészségét, szerezze be gyógyszereit e gyógyszertárban, mely raktára az összes hazai orvosságoknak. — Mindenféle betegség ellen tartok tisztán és szabályszerűen kezelt gyógyszereket. Ne feledje a t. közönség, hogy e gyógyszertárban **magyarul beszélnek**. Postai megrendeléseket gyorsan és pontosan eszközlünk.

Cím: Balson Magyar Gyógyszertára. 170 3rd Street Passaic, N, J.

◆ ◆ I. H. MASS. ◆ ◆

A passaicai magyarság közkedvelt fényképésze.

Minden e szakmába vágó megrendelést — felvételt tisztán, gyorsan és finoman eszközöl.

Nyitva mindennap reggel 8-tól este 10 óráig.

J. H. MASS fényképész. --- 37 Monroe Street.

M. EHRENFELD DIVATÁRÚ ÜZLETE

...190—192 Second Street, Passaic, N. J....

A legolesőbb bevásárlási forrás. Menyasszonyi ruhák, keresztelő ruhák. A legdúsabb választékban mindenféle ruhaszövetek! Forduljon bizalommal e régi jóhírnévű magyar céghez. Feliratos síri koszorúk raktára.

Merchant Bank of Passaic, 183 Passaic Str.

ROBERT D. KENT, elnök.

JOHN HARDIFER, alelnök.

..... Tőke 50,000 dollár.

Takarék betétek után 4 százalékos kamatot fizet.

— Vidéki betevőkre különös gondot fordít. —

Hivatalos órák: délelőtt 9-től délután 4 óráig.

Passaic magyarságának egyik legkedveltebb bankja.

A világ legdrágább kincse: az egészség!

Magyar pap kórháza Amerikában.

Isten segédelmével eddig 200-nál több betegségnek találtam meg gyógyító-írját a világhírű wörishofeni plébános, a néhai való „Father Kneipp” csalhatatlan gyógyításával. Négy esztentendi amerikai lelkipásztorkodásom alatt 2010 beteg fordult meg a kezem alatt. West-Virginiától Bostonig, Atlantic Citytől Harrisburgig tömegesen járultak elém a szenvedők. Angolok és németek, tótok, csehek és lengyelek. De még négerem is. Kedves magyar honfitársaim seregestül kerestek föl. Aki személyesen nem jöhetett, levélben panaszolta el baját. Hogy bizalmát senki sem pazarolta érdemetlenre, mutatja a temérdek köszönő levél, hálairat. Sok százra rug a számuk s az érdeklődő ritka szép tapasztalatot merithet belőlük. Tifuszt, tüdőlobbot, vérhányást, vörhenyt, váltólázat --- mondhatnám --- egész könnyű szerrel gyógyítok. Epe-, vese-, hólyagkőből operáció nélkül kigyógyítottam szenvedő embertársaimat. Vérmérgezésből az utolsó percben, már a halál révén sikerült visszaadnom a sir szélén állókat az életnek. Legutolsó betegem 15 évi rheuma következtében szivbajában sehohsem talált enyhülést. Meggyógyítottam. Gyógyításom egyszerű, természetes.

☞ Hideg víz, biztos hatású füvek, szigoruan megszabott életmód. ☞
Honfitársaimnak bármely pillanatban rendelkezésükre állok.

Father CHAS. POLICSEK
magyar plebános,
a „St. John Kneipp-Sanatorium” igazgatója,
ALPHA, N. J.

RIZSÁK JÁNOS

Közjegyző

...Pénzszállító és váltó üzlete...

Főüzlet: 127 2-dik utca Passaic, N. J.

Magyarországi bizományi iroda:

—: Budapest, VII., Király-utca 103. —

Fióközletek:

So. Bethlehem, Pa. — Wharton, N. J.

Alpha, N. J. — Franklin Furnace, N. J.

A New Jersey állami törvényeknek megfelelően 35,000
dollár biztosíték az államnál.

Pénzt a legolcsóbban és leggyorsabban szállit Magyarországba, valamint bármely világrészbe. Kérem egyuttal ügyfeleimet, ha pénzt akarnak Magyarországból kihozatni, például birtokeladásból, árva-pénztárból, takarékpénztárból, vagy bármely más célból, úgy a költségek megtakarítása céljából adják fel budapesti irodám címére, Budapest, VII., Király utca 103 és én az ott megbizott összeget, dollár értékben, hiány nélkül kifizetem.

Hajójegyeket Európába vagy Európából Amerikába a legjobb hajókra adok el, az utasokat személyesen elkisérem a hajókhoz.

Jogügyekben mindennemű okiratok, szakszerűen kiállittatnak és a törvényeknek megfelelően elintéztetnek.

Utbaigazítást, felvilágosítást és tanácsot, ingyen és szivesen adok.

≡≡≡ HAJNAL. ≡≡≡

No. 9. Vol. I. WEEKLY MAGAZINE April 30. 1908.

Szerkeszti MESSERSCHMIEDT GÉZA plébános Passaic-on, New Jersey.

Szerkeszti: Messerschmidt Géza plébános, Passiac-on, New Jersey

REPRINT EDITON

Készítette: Dudás Róbert Gyula, 2015-ben